

VSEBINSKO POROČILO O IZVAJANJU PROGRAMA MLADI HAZARDER V LETU 2022

Program ozaveščanja in pomoči igralcem na srečo: »MLADI HAZARDER - PREVENTIVA IN POMOČ PRI TEŽAVAH, KI SO POSLEDICA IGER NA SREČO« izvajamo pod različnimi nazivi že enajsto leto zapored. V tem času je projekt ves čas vztrajno rasel v kvaliteti ter pridobil na prepoznavnosti.

V obdobju 2020 – 2022 smo uživali finančno podporo Ministrstva za zdravje RS, kar nam omogočilo nemoteno planiranje in izvajanje programa. V letu 2022 smo ponovno uspeli na razpisu Ministrstva za zdravje in si tako zagotovili sredstva za izvajanje našega programa tudi za obdobje 2023 – 2025.

Redno sofinanciranje nam omogoča nemoteno izvajanje programa, saj lahko zaposluje eno osebo za polni delovni čas. Na ta način je programske aktivnosti mogoče načrtovati in izvajati skozi vse leto. Manjkajo pa nam sredstva, da bi lahko s pomočjo še ene dodatne zaposlitve, svetovanje uporabnikom omogočili tudi v v popoldansko-večernem času.

Redno sofinanciranje programa nam omogoča vzdrževanje portala in sistema spletnih oblik pomoči s hitrimi krajšimi intervencami, saj je svetovalec takoj na voljo preko telefona ali tipkovnice (Live chat).

Naš program je v Sloveniji precejšnja posebnost, saj gre za edini specializirani program nevladnih organizacij **na področju iger na srečo**, ki je zastavljen **celostno**. To pomeni, da pokrivamo vse tri ključne segmente področja iger na srečo. Aktivno delujemo na področju **preventive** in **kurative**, občasno pa izvajamo tudi različne **analize** in **raziskave** s področja iger na srečo.

Smo tudi edina slovenska nevladna organizacija, ki se redno vključuje v javni diskurz v zvezi z igrami na srečo, ozavešča javnost ter predlaga posodobitve zakonodaje pristojnemu ministrstvu in vladi.

Informiranje iskalcev informacij

Internet je danes prisoten v praktično vseh slovenskih gospodinjstvih in iskanje informacij o zdravju in oblik pomoči za različne težave se je v veliki meri preselilo na internet. Spletni portal Mladi hazarder (www.mladihazarder.si) tako predstavlja naše poglavitno sredstvo zaznavanja potencialnih problematičnih in patoloških hazarderjev.

V letu 2022 smo zabeležili viden porast obiska spletne strani in iskanja virov pomoči.

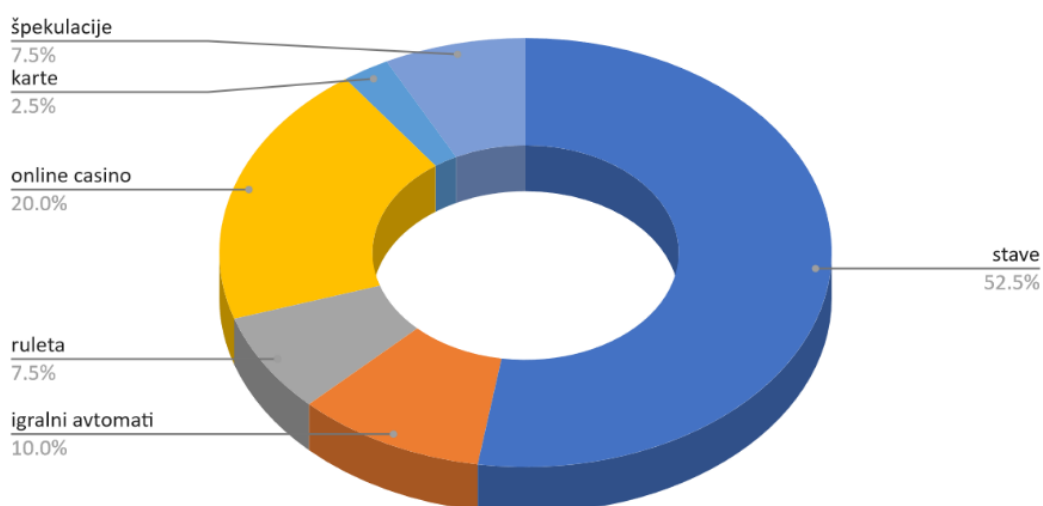
Portal Mladi hazarder: kontakti z uporabniki v letu 2022		Indeks
Novih uporabnikov na portalu mladihazarder.si	3.443	144
Ogledov spletnih strani	16.409	245
Izpoljenih spletnih anonimnih testov	213	126
Število kontaktov z uporabniki: (telefon, Live Chat, spletna posvetovalnica)	107	105

Odpravljanje negativnih posledic hazardiranja - izvajanje psihoterapij:

V letu 2022 smo zabeležili manjši porast števila uporabnikov, ki so obiskovali psihoterapije. Do manjše rasti je prišlo v Ljubljani, medtem ko smo v Mariboru imeli enega uporabnika manj kot v letu 2021, ko je terapije obiskovalo 15 uporabnikov.

Izvajanje programa psihoterapij v letu 2022	MARIBOR	LJUBLJANA	SKUPAJ
Uporabniki, ki so s terapijami nadaljevali iz leta 2021	4	2	6
Vstopi novih uporabnikov v program v letu 2022, opravljen posebni spletni test (vključno z bližnjimi osebami hazarderjev)	15	27	42
Od tega bližnje osebe hazarderjev	1	1	2
Recidiv ipd. še pred prvim srečanjem s psihoterapevko	5	7	12
Uporabniki, ki so se odločili za t.i. <u>sms terapijo</u> oz. dnevna motivacijska sms sporočila na telefon	5	2	7
Število vseh uporabnikov, ki so v letu 2022 dejansko hodili na terapije	14	22	36

Že nekaj časa opažamo visok delež težav, ki so povezani z igranjem spletnih kazino iger. V letu 2022 je bil ta delež sicer za deset odstotnih točk nižji, kot leto poprej. Vse več je tudi primerov, ki so povezani s špekulacijami na valutnih trgih (bitcoin...).

Izvajanje delavnic ozaveščanja v šolskem okolju:

V letu 2022 smo na osnovnih in srednjih šolah v treh slovenskih regijah izvedli 34 delavnic s približno 1.100 slušatelji.

Natisnili smo tudi 500 brošur **Mladostniki in igre na srečo** ter 8.000 letakov, ki smo jih razdeljevali mladim na šolah in ob različnih javnih dogodkih in prireditvah.

Ozaveščanje slovenske javnosti in zagovorništvo

Redno ozaveščanje poteka z objavami na naši spletni strani ter na socialnih omrežjih Facebook, Twitter in Instagram, občasno javnost ozaveščamo tudi preko e- pošte.

V letu 2022 se je na področju iger na srečo zvrstilo nekaj izjemno pomembnih dogodkov in v nekatere najpomembnejše je bil vpleten tudi naš zavod.

1. Preprečitev igranja športnih stav mladoletnim osebam

Leta 2021 je Vlada RS dala v javno razpravo predlog sprememb Zakona o igrah na srečo (ZIS). V našem komentarju in predlogom k noveli ZIS smo Vladi RS med drugim predlagali tudi obvezno legitimiranje igralcev športnih stav pri vplačilih v fizični obliki, saj je to edini zanesljiv način, da preprečimo igranje stav mladoletnikom. V maju 2022 je naš predlog postal realnost, saj je odslej za vplačevanje in igranje stav na poštah, bencinskih servisih, stavnicahtd, podobno kot pri prodaji cigaret in alkohola, potrebno izpolnjevati in dokazati doseženo polnoletnost.

2. Vlada ni podelila koncesije za novi igralni salon v Mariboru

Kako pomemben je naš program za javno zdravje na lokalnem nivoju, smo dokazali v letu 2022. Aprila 2022 je Mestna občina Maribor oz. njen mestni svet povsem nekritično in brez vsakršnih strokovnih podlag zasebnemu podjetju iz Ljubljane podelila soglasje k odprtju novega igralnega salona z 200 igralnimi avtomati. V daljšem dopisu s prilogami, ki smo ga kmalu po tem dejanju poslali Vladi RS, Ministrstvu za finance ter različnih civilnodružbenim organizacijam in medijem smo odločevalce opozorili na vrsto kršitev in nepravilnosti pri proceduri podeljevanja soglasja, predvsem pa smo izpostavili vse pomembne vsebinske razloge za nepodelitev takšne koncesije.

- S tem v zvezi smo v mesecu maju sodelovali v enourni oddaji lokalne TV postaje BKTV z nazivom **Vzhodna: Igre na srečo**. Tema oddaje so bile igre na srečo v povezavi z odločitvijo mariborske lokalne politike, ki je na hitro in brez sodelovanja strokovne ter drugih javnosti podelila soglasje k odprtju novega igralnega salona, ki ga je investitor nameraval umestiti v center mesta.
- V mesecu juniju je lokalni časnik Večer objavil članek »**Načrti o novem kazinoju na Lentu: Županstvo pohitelo k hazardu brez debate**« in kolumno v obliki komentarja »**Zakockajmo (v)se**«, v katerih avtorica navaja naše izjave v razgovoru za Večer in argumentiranje iz daljšega dopisa s prilogami, ki smo ga v zvezi s tem primerom poslali Ministrstvu za finance in Vladi RS.
- Krajšo izjavo v zvezi s podelitvijo soglasja MOM za igralniško koncesijo smo dali tudi za drugo lokalno televizijo NET TV.
- V začetku decembra 2022 je vlada na svoji seji odločila, da koncesije za igralni salon v Mariboru **ne podeli**.

3. Spletni seminar: Igre na srečo in javno zdravje

V oktobru 2022 smo organizirali in izvedli 90 minutni spletni seminar s z dvema domačima in enim tujim predavateljem. Seminar je nosil naziv: »**Igre na srečo in javno zdravje – zmanjševanje škode kot posledice hazardiranja**«. Predavali so raziskovalec **dr. Janne**

Nikkinen z Univerze v Helsinkih, raziskovalka na področju iger na srečo **dr. Mirna Macur** in strokovni vodja našega programa **Tine Papič**. Na prisotnost na seminarju se je prijavilo 55 oseb, dejansko prisotnih pa jih je bilo okrog 35. Prisotni so bili predstavniki Ministrstva za zdravje, NIJZ, nekaterih Psihiatričnih klinik, CSD, ter predstavniki številnih nevladnih in mladinskih organizacij s področja zdravja in sociale. Več o seminarju in predavateljih: <https://www.mladihazarder.si/si/page/novice/webinar-igre-na-sreco-in-javno-zdravje-zmanjsevanje-skode-kot-posledice-hazardiranja>

Naš zavod Etnika je omenjen v študiji » **Consumer protection in EU Online Gambling regulation**«, ki jo je v novembru 2021 objavila **dr. Margaret Carran** iz londonske **City Law School**. V enem od poglavij avtorica navaja listo centrov pomoči hazarderjem v težavah po različnih državah. V delu, ki se nanaša na Slovenijo, sta navedeni le dve organizaciji: **Center za zdravljenje zasvojenosti v ZD Nova gorica** ter **Zavod Etnika** s povezavo do našega portala **Mladi hazarder**. Študija je na voljo na tem naslovu:

<https://www.egba.eu/uploads/2022/02/Consumer-Protection-in-Online-Gambling-Regulation-Jan31-EGBA-Final.pdf>

Izobraževanje:

Tudi v letu 2022 smo se udeležili nekaterih izobraževanj v obliki konferenc ali seminarjev.

- V Ljubljani smo se udeležili tudi Nacionalne konference obvladovanja nekemičnih zasvojenosti z naslovom »**Iskanje zmernosti v svetu neizmernih zmognosti**«. Organizatorja konferenca sta bila NIJZ in MIRA, nacionalni program duševnega zdravja.
- Udeležili smo se 4. strokovne konference centra Šteker na temo rabe zaslonskih tehnologij.
- Februarja 2022 smo se udeležili spletnega seminarja britanske org. GambleAware z naslovom: »Women's gambling harm prevention«

Razvoj in zagon spletne aplikacije Re.Start

V letu 2022 smo pričeli z razvojem spletne aplikacije Re.Start za pomoč uporabnikom, ki skušajo doseči enega izmed ciljev: popolna opustitev igranja na srečo, opustitev specifičnih oblik igranja, zmanjšanje igranja na srečo oz. vzpostavitev nadzora.

Aplikacija je funkcionalna in uporabnikom dostopna od avgusta dalje, trenutno delujeta dva najpomembnejša modula:

- **Dnevnik** - za vpisovanje dogodkov (dnevna poraba časa in denarja za hazardiranje, intenzivnost želje po igranju, počutje)
- **Moj program**, nastavitev ciljev ter statistika o uporabnikovem igranju v obdobju izvajanja programa

V letu 2023 bomo aplikaciji dodali modul **Moja orodja** z različnimi nalogami cilji, vzdrževanje abstinence, upravljanje s sprožilci (triggerji...) in druge module (motivacijski intervjuji, psihoedukacija, čuječnost, urejanje financ...)

Več o aplikaciji: <https://www.mladihazarder.si/si/page/spletna-pomoc/o-programu>

Zaključek:

Menimo, da smo z našim delom in aktivnostmi povsem upravičili prejeta sredstva iz javnih virov za leto 2022, prav tako pa tudi za vsa leta nazaj.

Predvsem se to nanaša na naše aktivnosti v zvezi s podeljevanjem koncesije za igralni salon na Lentu. V tem konkretnem primeru smo zaradi naših nabranih strokovnih znanj in odličnega poznavanja tega področja lahko reagirali zelo hitro in strokovno. Odločevalcem na državni ravni smo predstavili in pojasnili naša stališča ter jih utemeljili z dokazi, česar v

postopku podajanja soglasja na lokalni ravni nismo imeli možnosti storiti, saj je bila javnosti ta možnost v postopku odvzeta.

Mestna občina Maribor je že sedaj (brez dodatnega novega salona) **nadpovprečno obremenjena** s ponudbo kazino iger na srečo. Povečana ponudba in enostavna dostopnost do teh in drugih iger na srečo povzročita več hazardiranja, več hazardiranja pa povzroči več težav. Deleži problematičnega igranja in zasvojenosti z igrami na srečo so v Mariboru zaradi tega zanesljivo višji, kot je povprečje v državi.

Ključni cilj skrbnikov javnega zdravja na področju iger na srečo bi moral biti stalno zmanjševanje deležev problematičnega igranja vključno z motnjo hazardiranja (zasvojenost).

Mehanizmi, ki so se doslej izkazali za najbolj učinkovite, po drugi strani tudi najbolj klestijo realizacijo iger na srečo. Ni namreč moč iz enačbe izločiti npr. patoloških igralcev na srečo in obenem pričakovati, da realizacija iz naslova iger na srečo ne bo utrpela nobene škode.

Zaradi tega vzročno-posledičnega odnosa med patologijami in realizacijo so vlade in regulatorji področja iger na srečo v stalni zadregi in konfliktu interesov. Veliko je »ukrepov«, ki so zasnovani tako, »da ne škodijo realizaciji«.

V Sloveniji imamo za financiranje humanitarnih, invalidskih in športnih organizacij vzpostavljen sistem, ki je neposredno vezan na obseg realizacije iger na srečo. Zbrana sredstva z razpisi razdeljujeta organizaciji FIHO (Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij) in FŠO (Fundacija za financiranje športnih organizacij).

To pomeni, da več kot ljudje igrajo igre na srečo in več kot izgubljajo, več denarja se steka v proračun FIHO in FŠO. V primeru izrednih dogodkov, kot je bila epidemija Covid-19, se ta sredstva drastično zmanjšajo.

S takšnim načinom sofinanciranja humanitarnih, invalidskih in športnih organizacij je država ustvarila razmere, v katerih so humanitarne organizacije demotivirane za delo na področju iger na srečo.

Če pa bi se katera izmed njih s tem področjem vseeno ukvarjala, je za državni proračun in sistem sofinanciranja skozi FIHO in FŠO ključnega pomena, da takšna organizacija s svojimi aktivnostmi »ne bi škodila« realizaciji iger na srečo.

Pripravil:
Marjan Ornik